

Reykjavík 19. apríl 2005

Alþingi
Erindi nr. P 131/1411
komudagur 19.4.2005

**Nefndasvið Alþingis,
Austurstræti 8-10,
150 Reykjavík**

Varðar umsögn um frumvarp allsherjarnefndar til laga um breytingu á skaðabótalögum nr. 50/1993 með síðari breytingum, þingskjal nr. 1037 – 681. mál.

Undirritaður hefur móttekið til umsagnar framangreint frumvarp, með bréfi frá allsherjarnefnd Alþingis, dags. 14. apríl 2005.

Hjálagt fylgir hluti af handriti greinar um slysatryggingu sjómanna sem unnið er að og mun birtast í Tímariti Lögréttu. Nánar tiltekið er hér um að ræða umfjöllun um framangreint frumvarp allsherjarnefndar.

Þó svo að skrif þessi séu upphaflega ekki hugsuð sem umsögn um frumvarpið geta þau vonandi komið að gagni sem slík. Í þeim tilgangi feitletraði undirritaður valda kafla í umfjölluninni auk þess sem teknar voru saman niðurstöður eftir umfjöllun um 1. og 2. gr. frumvarpsins.

Þá vill undirritaður einnig benda á stutta grein um *Tengsl skaðabótaréttar og bótaréttar frá almannatryggingum*, í *Lögmannablaðinu* 1. tbl. 2004, bls. 33-35. Þar er að finna umfjöllun um 4. mgr. 5. gr. skaðabótalaga í tengslum við dóm Hæstaréttar frá 18. september 2003, mál nr. 520/2003.

Virðingarfyllst.

Dr. jur Guðmundur Sigurðsson dósent
Háskólinn í Reykjavík
Ofanleiti 2,
103 Reykjavík

Frumvarp til breytinga á skaðabótalögum

1. Almennt um frumvarpið

Allsherjarnefnd Alþingis lagði fram á 131. löggjafarþingi 2004-2005, frumvarp til laga um breytingu á skaðabótalögum nr. 50/1993 með síðari breytingum. Frumvarpið inniheldur eftirfarandi þrjár greinar:

1. gr.

4. mgr. 5. gr. laganna orðast svo:

Frá skaðabótakröfu vegna líkamstjóns dragast eingreiðslur sem tjónþoli fær frá almannatryggingum, bætur frá slysatryggingu ökumanns eftir umferðarlögum og bætur frá sams konar slysatryggingu manns er slasast sem farþegi í eigin ökutæki. Greiðslur frá samnings- eða lögbundinni atvinnuslysatryggingu launþega dragast frá skaðabótakröfu hans á hendur vinnuveitanda þeim sem slysatrygginguna keypti. Bætur samkvæmt lögum um sjúklingatryggingu skal einnig draga frá skaðabótakröfu. Jafnframt skal draga frá skaðabótakröfu 40% af reiknuðu eingreiðsluverðmæti örorkulífeyris frá lífeyrissjóði og skal við útreikninginn miðað við 4,5% ársafvöxtun. Aðrar greiðslur sem tjónþoli fær frá þriðja manni vegna líkamstjóns, svo sem lífeyrissjóði, almannatryggingum eða vátryggingafélagi, dragast ekki frá skaðabótakröfu.

2. gr.

1. mgr. 13. gr. laganna orðast svo:

Bætur fyrir missi framfæranda til maka eða sambúðarmaka skulu vera 30% af bótum þeim sem ætla má að hinn látni mundi hafa átt rétt á fyrir algera (100%) örorku, sbr. 5.–8. gr. án frádráttar. Bætur skulu þó ekki nema lægri fjárhæð en 3.000.000 kr. nema sérstaklega standi á.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

2. Breytingar á 4. mgr. 5. gr. skaðabótalaga, 1. gr. frumvarpsins

Í greinargerð¹ með frumvarpinu kemur fram sú skoðun að sú breyting sem gerð var á skaðabótalögum með lögum nr. 37/1999 hafði haft mikla réttarbót í för með sér. Hins vegar segir allsherjarnefnd að þá

---

¹ Alþingistíðindi 131. löggjafarþing 2004-2005, þingskjal 1037 – 681. mál.

hafi jafnframt verið lögleiddar frádráttarreglur vegna greiðslna frá þriðja aðila sem nefndin telur hafa komið nokkuð hart niður á alvarlega slösuðu fólki. Svo virðist sem nefndin telji réttarstöðu þessa hóps verri eftir lagabreytinguna en áður var. Þá bendir allsherjarnefnd á að alvarlega slasað fólk sem metið er með meira en 50% varanlega örorku² á rétt á örorkulífeyri frá Tryggingastofnun ríkisins og þeir sem verst eru settir eigi einnig rétt á ýmiss konar viðbótargreiðslum. Nefnir allsherjarnefnd tekjutryggingu, tekjutryggingarauka, heimilisuppbót og bensínstyrk í þessu sambandi. Bendir nefndin á að fyrir breytinguna á skaðabótalögum 1999 voru greiðslur af þessum toga ekki dregnar frá skaðabótum. Þá bendir nefndin á að eftir breytinguna 1999 hafi slíkar bætur verið dregnar frá bótum til handa alvarlega slösuðu fólki samkvæmt 4. mgr. 5. gr. laganna nokkuð sem hafi haft alvarlegar afleiðingar í för með sér þar sem það er alls ekki öruggt að viðkomandi fái greiðslur frá Tryggingastofnun ríkisins um ókomna framtíð enda geti slíkt m.a. ráðist af hjúskaparstöðu viðkomandi tjónþola og lagabreytingum í framtíðinni auk þess sem tekjur tjónþola geti haft áhrif til skerðingar, bæði launatekjur og fjármagnstekjur.³

Vegna þessa auk sanngirnisjónarmiða lagði nefndin til að í 4. mgr. 5. gr. skaðabótalaga verði kveðið á um að eingöngu eingreiðslur frá almannatryggingum dragist frá bótum til tjónþola í stað greiðslna frá almannatryggingum eins og nú er.

Fyrir lagabreytingarinnar 1999 var uppi óvissa og ágreiningur varðandi túlkun á 4. mgr. 5. gr. laganna. Þó svo að Hæstiréttur hafi að nokkru

---

² Hér virðist átt við örorkuhugtak 29. gr. almannatryggingalaga nr. 117/1993 en ekki hugtakið varanleg örorka í 5. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993.

³ Eftirfarandi er dæmi um greiðslur af félagslegum toga frá almannatryggingum sem geta komið til frádráttar skaðabótakröfu:

Lög nr. 117/1993 um almannatryggingar:

- 10., 12., 14. og 17. gr., örorkulífeyrir, barnalífeyrir, tekjutrygging og tekjutryggingarauki
- 28.-29. gr., dagpeningar, örorkubætur/slysaörorkulífeyrir

Lög nr. 118/1993 um félagslega aðstoð:

- 8., 9., 10. og 11. gr., endurhæfingarlífeyrir, heimilisuppbót, uppbót á lífeyri, bensínstyrkur

Ekki er um tæmandi upptalningu að ræða.

Eftirfarandi félagslegar greiðslur sem sá slasaði á rétt á frá almannatryggingum eru ekki tekjutengdar:

- **Slysaörorkulífeyrir**
- **Slysaörorkubætur**
- **Barnalífeyrir**
- **Bensínstyrkur**

Það skal þó tekið fram að þó slysaörorkulífeyrir skv. 29. gr. almannatryggingalaga skerðist ekki vegna tekna gildir annað um almennan örorkulífeyri samkvæmt 10. og 12. gr. laganna.

leyst úr óvissupætti þess máls er ekki endilega þar með sagt að ágreiningur sem m.a. tengist þeirri grundvallarspurningu hvort félagslegar greiðslur skuli yfir höfuð koma til frádráttar skaðabótakröfu sé úr sögunni.⁴ Séð í því ljósi má vel fallast á sanngirnirök allsherjarnefndar. Sömu sögu er að segja um þá óvissu sem vissulega er tengd framtíðarrétti tjónþola til félagslegra greiðslna frá almannatryggingum.⁵ Vissulega má færa fyrir því rök að hinn skaðabótaskyldi aðili skuli bera þá áhættu sem þessari óvissu er samfara en ekki sá sem skaðabótaréttinn á. **Það er þó rétt að hafa í huga að óvissan er mismikil eftir því um hvaða greiðslur er að ræða.**

Það sem hinsvegar kann að orka meira tvímælis er umfjöllun allsherjarnefndar um hinar alvarlegu afleiðingar breytinganna 1999 fyrir illa slasaða einstaklinga. Ekki verður annað ráðið af greinargerð, einnig séð í ljósi þess sem segir um bótastöðu eftirlifandi maka, en að nefndin telji að bótaréttur illa slasaðra einstaklinga sé almennt verri eftir lagabreytinguna 1999 en áður var.

Þetta kallar á nánari skoðun. Þá er einnig ástæða tii að skoða stuttlega áhrif þeirrar tillögu að aðeins eingreiðslur frá almannatryggingum skuli koma til frádráttar.

Með lögum nr. 37/1999 voru gerðar nokkuð umfangsmiklar breytingar á þeim reglum sem gilda um útreikning bóta vegna varanlegrar fjárhagslegrar örorku tjónþola. Þær breytingar höfðu einnig áhrif á útreikning dánarbóta til eftirlifandi maka eða sambúðarmaka samkvæmt 13. gr.

Eitt af markmiðum með lögfestingu skaðabótalaga árið 1993 var að einfalda útreikning á bótum fyrir varanlega örorku. Þá voru uppgjorsreglur skaðabótalaga fyrir varanlega örorku að töluverðu leiti staðlaðar. Hluti af þessari einföldun og stöðlun fólst í að greiðslur eða bætur frá þriðja aðila komu almennt ekki til frádráttar skaðabótum fyrir varanlega örorku. Þá var enginn frádráttur gerður vegna skattfrelsis bóta eða hagræðis af eingreiðslu. Auk þessa var ákveðið að margföldunarstuðull sá sem gildi um útreikning bóta skildi vera 7,5. Stuðlinum var síðar breitt í 10 með lögum nr. 42/1996.⁶ Í greinargerð kemur fram að margföldunarstuðullinn var ekki hafður hærri en raun ber vitni þar sem greiðslur frá þriðja aðila, t.d. frá almannatryggingum

⁴ Sjá Björn L. Bergsson (2003).

⁵ Sjá Björn L. Bergsson, Karl Axelsson og Vilhjálmur H. Vilhjálmsson (2005).

⁶ Alþingistíðindi 120. löggjafarþing, 1995-1996, þingskjal 703 – 399. mál.

komu ekki til frádráttar skaðabótakröfu.⁷ Þá var í skaðabótalögum frá 1993 að finna í 9. gr. staðlaða reglu um lækkun bóta fyrir varanlega örorku vegna aldurs.

Í greinargerð með 4. gr. frumvarps til laga um breytingu á skaðabótalögum nr. 50/1993, sbr. lög nr. 42/1996, segir m.a. eftirfarandi⁸:

Samkvæmt gildandi lögum dragast bætur frá almannatryggingum og lífeyrissjóði ekki frá bótum fyrir varanlega örorku. Í greinargerð með frumvarpinu að skaðabótalögum, nr. 50/1993, kemur fram að margföldunarstuðull laganna hafi öðrum þræði verið ákveðinn með hliðsjón af því að tjónþoli héldi óskertum rétti til bóta frá þriðja manni, t.d. almannatryggingum og vátryggingum. Þessi sjónarmið eiga ekki við í þessu frumvarpi. Margföldunarstuðull 5. gr. frumvarpsins er annars eðlis en í gildandi lögum og við það miðaður að tjónþoli fái að fullu bætt það tekjutap sem hann verður fyrir vegna varanlegrar örorku. Vegna þessa er lagt til að til frádráttar bótum komi greiðslur af félagslegum toga sem koma í hlut tjónþola vegna örorkunnar.

Með dómum Hæstaréttar frá 18. september 2003, mál nr. 520/2002, frá 27. nóvember 2003, mál nr. 223/2003 og frá 17. febrúar 2005, mál nr. 357/2004 var skorið úr um hvernig bæri að túlka ákvæði 4. mgr. 5. gr. um frádrátt greiðsla m.a. frá almannatryggingum frá skaðabótakröfu fyrir varanlega örorku.

Í dómi H frá 18. september 2003, mál nr. 520/2002 segir m.a. um þetta ágreiningsefni:

Í 6. gr. skaðabótalaga, eins og henni var breytt með 5. gr. laga nr. 37/1999, er mælt fyrir um hvernig meta skuli varanlega örorku til fjárhæðar á grundvelli örorkustigs tjónþola, árslauna hans og margfeldisstuðuls sem þar er ákveðinn. Í athugasemdum með frumvarpi að lögum nr. 37/1999 er því lýst, svo sem í héraðsdómi greinir, að stuðull þessi sé annars eðlis en áður gilti samkvæmt skaðabótalögum og sé við það miðaður að tjónþoli fái að fullu bætt

---

⁷ Alþingistíðindi 116. löggjafarþing, 1992-1993, þingskjal nr. 596-326 mál, kafli 4.2.

⁸ Alþingistíðindi 123. löggjafarþing, 1998-1999, þingskjal nr. 199 - 183 mál.

tekjutap sitt vegna varanlegrar örorku. Vegna þessa sé miðað við að til frádráttar komi greiðslur af félagslegum toga.⁹

Af niðurstöðu Hæstaréttar í þessu máli og öðrum sambærilegum má ljóst vera að sú breyting sem gerð var á margföldunarstuðli skaðabótalaga með lögum nr. 37/1999 fól í sér að útreikningur á skaðabótakröfu samkvæmt 6. gr. laganna tekur mið af því að staðreyna heildartjónið. Þess vegna ber að draga frá þær greiðslur af félagslegum toga sem greiddar eru af þriðja manni vegna slyssins, t.d. greiðslur frá almannatryggingum. Önnur niðurstaða myndi einfaldlega leiða til þess að tjónþoli fengi tjón sitt ofbætt nokkuð sem stríðir gegn þeirri grundvallarreglu skaðabótaréttar að tjónþoli eigi ekki rétt á hærri bótum en svara raunverulegu fjártjóni hans.

Þá er ástæða til að ætla að breyting sú sem gerð var á skaðabótalögum með lögum nr. 37/1999 hafi í alvarlegum slysamálum leitt til lakari bótaréttar tjónþola á miðjum aldri með lágar tekjur en til betri bótaréttar yngri tjónþola með meðal- eða hærri tekjur.¹⁰ Svar við þeirri spurningu hvort, þegar á heildina er lítið, lög nr. 37/1999 hafa leitt til lakari eða betri bótaréttar tjónþola í alvarlegum slysamálum, kallar hinsvegar á ítarlega rannsókn, rannsókn sem ekki hefur farið fram.

---

⁹ Í dómnum segir einnig: "Með greindum ákvæðum skaðabótalaganna (þ.e. 5. og 6. gr.) er leitast við að bæta áætlað framtíðartjón tjónþola. Útreikningurinn er reistur á örorkustigi hans á þeim tíma sem upphaf örorkunnar miðast við og tekjum fyrir slysdag, en staðlaður að öðru leyti. Samkvæmt orðalagi ákvæðis 4. mgr. 5. gr. laganna og greindum lögskýringargögnum verða löggin ekki öðruvísi skýrð en að miða beri framtíðarfrádrátt vegna greiðslna af félagslegum toga við þann tíma sem tjónþoli geti ekki vænst frekari bata. Verður það ekki gert nema mið sé tekið af því hvernig mál tjónþola standa á þeim tíma og ætla út frá því hvernig mál þróist í framtíðinni samkvæmt meðaltalslíkindareglu." Af þessum orðum Hæstaréttar verður dregin sú ályktun að þegar reikna skal til eingreiðslu framtíðarrétt tjónþola til mánaðarlegra greiðslna skuli miða við þann dag þegar heilsufar tjónþola telst orðið stöðugt í skilningi 2. gr. skaðabótalaga. Þetta þýðir að þó það liggja fyrir þegar mál kemur til uppgjors að mánaðarlegar greiðslur til tjónþola frá almannatryggingum hafi hækkað frá því sem var á stöðugleikatímamarki, t.d. vegna lagabreytinga, verður að horfa framhjá því. Þessu veldur að grunnfjárhæð örorkubóta fyrir varanlega örorku er reiknuð miðað við stöðu á stöðugleikatímamarki, þ.e. allar breytur í því reiknisdæmi eru miðaðar við það tímamark. Því ber að gera slíkt hið sama varðandi eingreiðsluútreikning frádráttarliða. Ef tjónþoli var ekki farinn að fá greiðslur frá almannatryggingum á stöðugleikatímamarki ber að leggja til grundvallar útreikningi hver réttur hans var á því tímamarki enda ber tjónþola að ganga eftir rétti sínum og takmarka þannig hið skaðabótaskylda tjón samkvæmt grundvallarreglum skaðabótaréttar. Sambærileg skylda hvílir á þeim sem bótarétt á úr slysatryggingu sjómanna.

¹⁰ Sjá Guðmundur Sigurðsson (2004), bls. 33-35.

Sú tillaga allsherjarnefndar að takmarka frádrátt greiðslna frá almannatryggingum við eingreiðslur gefur m.a. tilefni til eftirfarandi umfjöllunar.

Í 28. gr. almannatryggingalaga nr. 117/1993 kemur fram að sá sem verður t.d. fyrir sjóslysi kann að eiga rétt á dagpeningagreiðslum. Dagpeningar greiðast almennt ekki nema í 52 vikur. Að loknum 52 vikum er ekki endilega ljóst hvort eða hver varanleg örorka verður. Í 8. gr. laga nr. 118/1993¹¹ um félagslega aðstoð er heimild til greiða endurhæfingarlífeyri í allt að tólf mánuði eftir að greiðslu sjúkra- eða slysadagpeninga samkvæmt lögum um almannatryggingar lýkur eða þar til unnt er að meta varanlega örorku, þó aldrei lengur en í 18 mánuði. Endurhæfingarlífeyrir er sá sami og örorkulífeyrir. Að þessu tímabili loknu kann tjónþoli að vera metinn til örorku og fá í framhaldinu eingreiðslubætur eða mánaðarlegan lífeyri.

Samkvæmt skaðabótalögum líkur tímabili tímabundins atvinnutjóns og tímabil varanlegrar örorku tekur við þann dag sem heilsufar tjónþola er orðið stöðugt í skilningi 2. gr. laganna, þ.e. á svokölluðum stöðugleikatímamarki. Sú staða getur því komið upp að heilsufar tjónþola telst vera orðið stöðugt á því tímamarki þegar hann er enn að fá greidda dagpeninga frá almannatryggingum. Síðan gæti tjónþoli t.d. fengið endurhæfingarlífeyri frá almannatryggingum í 12 mánuði til viðbótar áður en hann verður metinn til t.d. 30% örorku og fær greiddar eingreiðslubætur. Þá er spurningin. Ber að draga dagpeningagreiðslur og endurhæfingarlífeyri sem tekur til tímabils eftir stöðugleikatímamark frá bótum fyrir varanlega örorku. **Hér eiga ekki við rök allsherjarnefndar um óvissu tengda því hvort tjónþoli haldi bótarétti sínum til framtíðar enda hafa bæturnar þegar verið greiddar. Séð í því ljósi og þess sem að framan var sagt um að margföldunarstuðli skaðabótalaga, eins og honum var breytt 1999, sé ætlað að mæla heildartjón ættu þessar greiðslur að koma til frádráttar. Að öðrum kosti fengi tjónþoli tjón sitt ofbætt. Verði frumvarp allsherjarnefndar hinsvegar samþykkt óbreytt kann að vera mjög erfitt að komast framhá ótvíræðu orðalagi ákvæðisins þ.e. að aðeins eingreiðslubætur skuli koma til frádráttar.**

---

¹¹ Greiðslur frá almannatryggingum í skilningi 4. mgr. 5. gr. skaðabótalaga geta hvort heldur sem er verið greiðslur á grundvelli almannatryggingalaga nr. 117/1993 eða laga um félagslega aðstoð nr. 118/1993. Sjá H frá 18. september 2003, mál nr. 520/2002.

Niðurstaða:

Sú breyting sem gerð var á skaðabótalögum 1999 leiddi til þess að útreikningur bóta fyrir varanlega örorku varð flóknari en áður. Sérstaklega á þetta við um alvarlegustu slysatilvikin. Það liggur hinsvegar ekki fyrir að þetta hafi leitt til verri réttarstöðu hins slasaða en var fyrir breytinguna 1999.¹²

Í 1. mli. 4. mgr. 5. gr. skaðabótalaga segir að greiðslur frá almannatryggingum eigi að koma til frádráttar bótum vegna varanlegrar örorku. Þegar greiðslur frá almannatryggingum eru reiknaðar til eingreiðslu ber að miða við bótaréttinn á stöðugleikatímamarki. Nú er það svo að vissulega kann að vera viss óvissa tengd framtíðarbótarétti frá almannatryggingum. Á þetta minnst allsherjarnefnd í greinargerðinni. Hér er þó rétt að staldra við því þessi óvissa horfir mismunandi við eftir því hvaða greiðslur eiga í hlut.

- Þannig er rétt að hafa í huga að grunnslysaörorkulífeyrir er ekki tekjutengdur, þ.e. ef uppfyllt eru skilyðri almannatryggingalaga til greiðslu slysaörorkulífeyris fær tjónþoli hann greiddan án tillits til tekna.¹³
- Þá er einnig rétt að hafa í huga varðandi t.d. grunnörorkulífeyrinn að ef viðkomandi tapar rétti til lífeyris vegna þess að heilsufar hans reynist betra en í upphafi var áætlað þá er ekki þar með sagt að hann verði sjálfkrafa fyrir tjóni því heildarörorkutjón hans, reiknað skv. 6. gr. skaðabótalaga, hefur þá með sama hætti verið reiknað of hátt í upphafi, því þar var reiknað með hinni háu örorku.
- Auk þessa er rétt að hafa í huga að þegar verið er að reikna til eingreiðslu verðmæti greiðslna frá almannatryggingum á að gera ráð fyrir að tjónþoli nýti sér þá vinnugetu sem hann hefur, t.d. sá sem metinn er til 70% varanlegrar örorku samkvæmt 5. gr. skaðabótalaga nýti þá 30% vinnugetu sem til staðar er. Síðan er tekið tillit til þeirra tekna þegar bótaréttur viðkomandi frá almannatryggingum er reiknaður. Sjá í þessu sambandi útreikninga í dómum Hæstaréttar frá 18. september 2003, mál nr. 520/2002 og frá 27. nóvember 2003, mál nr. 223/2003.

Þá var á það bent að notkun frumvarpsins á hugtakinu eingreiðsla getur orðið til þess að ekki komi til skoðunar að

¹² Guðmundur Sigurðsson (2004), bls. 33-35.

¹³ Sjá neðanmálgrein nr. 3.

draga frá dagpeningagreiðslur eða endurhæfingarlífeyri, greiðslur sem þó hafa verið greiddar og því engin framtíðaróvissa tengd þeim.

Segja má að niðurstaða þessa sé sú að þó vissulega megi finna dæmi þess að bótaréttur tjónpola skv. gildandi rétti sé verri en var fyrir breytingu á skaðabótalögum 1999 og að meiri framtíðaróvissa sé tengd sumum greiðslum frá almannatryggingum en öðrum verður að telja líklegt að frumvarpið muni í fleiri tilvikum en færri leiða til þess að heildarbætur sem tjónpóli fær, þ.e. skaðbætur, greiðslur frá almannatryggingum, frá lífeyrissjóði, o.s.frv., verði hærri en sem nemur heildartjóni hans. Ef ætlunin er að í þessum tiltölulega fáu en mjög svo alvarlegu slysatilvikum skuli hinn slasaði fá hærri bætur en sem nemur heildartjóni hans, m.a. vegna framtíðaróvissu, þá ætti allsherjarnefnd einfallega að segja það hreint út. Ef hinsvegar ætlunin er að tryggja að tjónpóli fái fullar bætur, ætti í.þ.m. grunnslysaörorkulífeyrir frá almannatryggingum, dagpeningagreiðslur og endurhæfingarlífeyrir að koma til frádráttar. Hin aðferðin væri sú að lækka einfaldlega margföldunarstuðul 6. gr. til samræmis við þá ákvörðun að aðeins eingreiðslubætur frá almannatryggingum skuli koma til frádráttar bótum fyrir varanlega örorku.

3. Breytingar á 13. gr. skaðabótalaga, 2. gr. frumvarpsins

Í greinargerð með frumvarpinu segir m.a.:

Með breytingunni 1999 voru bætur til eftirlifandi maka lækkaðar verulega þannig að nú eru dregnar frá „ímyndaðar“ greiðslur sem hinn látni maki fær ekki, þ.e. ef hinn látni hefði lifað af slysið hefði hann átt rétt á bótum frá almannatryggingum og úr lífeyrissjóði sínum vegna örorkunnar. Þær greiðslur fær hann ekki en samkvæmt núgildandi ákvæði 1. mgr. 13. gr. laganna á engu síður að taka tillit til þessara greiðslna eins og þær hefðu verið greiddar og draga þær frá áður en tjón makans er reiknað út.

Með vísan til þessa og sanngirnissjónarmiða leggur allsherjarnefnd til að gerð verði sú breyting á 13. gr. skaðabótalaga að ekki verði tekið tillit til frádráttarreglna 4. mgr. 5. gr. skaðabótalaga við ákvörðun bóta til eftirlifandi maka og sambúðarmaka.

Eins og ákvæði 2. gr. frumvarpsins er orðað virðist ekki vera gerður greinarmunur á hvaða greiðslur frá þriðja aðila, skv. 4. mgr. 5. gr., um er að ræða, þær eigi einfaldlega ekki að koma til frádráttar. Af orðalagi í greinargerð virðist þó mega draga þá ályktun að allsherjarnefnd hafi aðallega haft í huga þær félagslegu greiðslur frá almannatryggingum eða lífeyrissjóðum sem hinn látni hefði átt rétt á en makinn fær ekki.¹⁴ Þrátt fyrir þetta bendir ótvírætt orðalag greinarinnar til þess að t.d. eigi ekki að draga frá örorkubætur sem hinn látni hefði átt rétt á úr slysatryggingu launþega jafnvel þó um sé að ræða skaðabótakröfu eftirlifandi maka á hendur vinnuveitanda þeim sem trygginguna keypti.

Þá er engu líkara en að allsherjarnefnd gangi út frá því sem staðreynd að bætur til eftirlifandi maka eða sambúðarmaka séu almennt verulega lægri eftir lagabreytinguna 1999 en fyrir. Ekki verður séð af greinargerðinni að gerð hafi verið neins sérstök úttekt á gildandi rétti hvað þetta varðar.¹⁵

Ekki liggja fyrir margir dómar frá Hæstarétti þar sem reynir á álitaefnið.¹⁶ Eftirfarandi dómur er þó gott dæmi þessa.

H frá 29. janúar 2004, mál nr. 283/2003. Í málinu deildi Á, ekkja V sem látist hafði 27. júní 2001 af áverkum sem hann hlaut í vinnuslysi, við K, vinnuveitanda V, um fjárhagslegt uppgjör samkvæmt reglum skaðabótalaga nr. 50/1993. K taldi að samkvæmt 12. gr. og 13. gr., sbr. 4. mgr. 5. gr. skaðabótalaga ætti, auk bóta samkvæmt slysatryggingu, að draga frá skaðabótum

---

¹⁴ Sjá m.a. eftirfarandi orðalag í greinargerð með frumvarpinu: "...og hins vegar að orðunum „án frádráttar“ verði bætt við ákvæði 1. málsl. 1. mgr. 13. gr. laganna til að koma í veg fyrir að bætur frá almannatryggingum og lífeyrissjóði verði dregnar frá bótum til eftirlifandi maka." Sjá Alþingistíðindi 131. löggjafarþing 2004-2005, þingskjal 1037 – 681. mál.

¹⁵ Sjá Björn L Bergsson, Karl Axelsson og Vilhjálmur H. Vilhjálmsson (2005) þar sem m.a. segir eftirfarandi: "Þessi frádráttarregla hefur síðan mjög sérkennilega "aukaverkun" í för með sér vegna vísunar milli lagaákvæða. Millivísunar sem virðist hafa láðst að taka tillit til þegar aðrar lagfæringar voru gerðar á skaðabótalögum árið 1999. Eftir þá lagabreytingu veldur frádráttarreglan því að bætur fyrir missi framfæranda til maka lækka um tugi prósentna frá því sem áður hafði verið."

¹⁶ Sjá H frá 26. september 2002, mál nr. 127/2002 og frá 29. janúar 2004, mál nr. 283/2003.

þær bætur frá öðrum, sem V hefði fengið greiddar ef hann hefði lifað slysið af en hlotið 100% örorku. Hæstiréttur féllst á að draga ætti frá:

- Bætur úr slysatryggingu launþega
- Bætur frá almannatryggingum
- Greiðslur úr lífeyrissjóði

Eftirfarandi er útreikningur á skaðabótakröfu í máli nr. 283/2003, annarsvegar á grundvelli skaðabótalaga eins og þeim var breytt með lögum nr. 42/1996 og hinsvegar á grundvelli laga nr. 37/1999.

Ef skaðabótalögin eins og þeim var breytt 1996 hefðu gilt um tjónið.¹⁷

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (3.239.245 x 10 x 100%)	kr.	32.392.450
Til frádráttar:		
Lækkun samkvæmt 9. gr. skaðabótalaga (20%)	kr.	-6.478.490
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	<u>kr.</u>	<u>-15.562.024</u>
Samtals	kr.	10.351.936
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	3.105.580
Bætur eru því kr. 3.273.126 , sbr. 2. ml. 1. mgr. og 2. mgr. 13. gr. skaðabótalaga, þ.e. 4.091.408 -20% = 3.273.126.		

Tjónið reiknað samkvæmt skaðabótalögum eins og þeim var breytt 1999. Lög nr. 37/1999 tóku gildi 1. maí 1999.

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (3.239.245 x 9,2 x 100%)	kr.	29.801.058
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	-15.562.024
Bætur frá almannatryggingum	kr.	-2.000.000
Greiðslur frá lífeyrissjóði	<u>kr.</u>	<u>-6.778.000</u>
Samtals	kr.	5.461.034
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	1.638.310
Bætur eru því kr. 4.091.408 sbr. 2. ml. 13. gr. skaðabótalaga		

Mismunur (4.091.408 – 3.273.126)	kr.	818.282
-----------------------------------	------------	----------------

¹⁷ Sjá H frá 22. maí 2003, mál nr. 514/2002 varðandi hvernig reikna á út bætur fyrir varanlega örorku á grundvelli skaðabótalaga eins og þau voru fyrir 1. maí 1999.

Af þessu má sjá að breytingar þær sem gerðar voru á skaðabótalögum 1999 leiddu til þess að hinum skaðabótaskylda aðila í máli nr. 283/2003 bar að greiða eftirlifandi maka kr. 818.282 hærri skaðabætur fyrir missi framfæranda en raunin hefði orðið ef slysið hefði gerst fyrir 1. maí 1999.

Það kann hinsvegar að vera vafasamt að fullyrða að þó lagabreytingin 1999 hafi leitt til betri skaðabótaréttar eftirlifandi maka í máli nr. 283/2003 sé eins farið um alla aðra eftirlifandi maka eða sambúðarmaka.

Eftirfarandi dæmi fela í sér samanburð á bótarétti eftirlifandi maka eða sambúðarmaka fyrir og eftir breytingu á skaðabótalögum 1999.

1. Byggt er á sömu forsendum og í máli nr. 283/2003, þ.e. kr. 15.562.024 í örorkubætur úr slysatryggingu launþega, kr. 2.000.000 í bætur frá almannatryggingum og kr. 6.778.000 í greiðslur frá lífeyrissjóði.
2. Dæmin eru síðan reiknuð miðað við að hinn látni hafi verið, upp á dag, 20, 30, 40, 50 eða 60 ára er hann lést.
3. Þá er notast við þrennskonar launaviðmiðun, þ.e. laun hins látna:
  - a. Árslaun kr. 1.780.000
  - b. Sömu laun og í máli nr. 283/2002, þ.e. kr. 3.239.245
  - c. Árslaun kr. 4.770.000
4. Auk þess er tekið tillit til þeirra reglna sem gilda um lámarksbætur samkvæmt 2. ml. 13. gr. skaðabótalaga. Lámarksfjárhæðin sbr. lög nr. 37/1999, í dómi nr. 283/2003, var kr. 4.091.408. og er miðað við þá fjárhæð í útreikningi. Að öðru leiti vísast til eftirfarandi umfjöllunar um lámarksfjárhæð samkvæmt 2. ml. 13.

Í 2. ml. 13. gr. skaðabótalaga kemur fram að bætur skuli ekki nema lægri fjárhæð en kr. 3.000.000 nema sérstaklega standi á. Fjárhæðin er í dag kr. 4.358.500.¹⁸ Með 10. gr. laga nr. 37/1999 var 2. mgr. 13. gr. skaðabótalaga felld brott. Það ákvæði hljóðaði þannig: "Hafi framfærandi verið orðinn 26 ára gamall lækka bætur eftir reglum 9. gr." Í greinargerð með 13. gr. skaðabótalaga frá 1993 sagði m.a.:

---

¹⁸ Samkvæmt 15. gr. skaðabótalaga skal fjárhæðin í 13. gr. breytast mánaðarlega í hlutfalli við breytingar sem verða á lánskjaravísitölu frá gildistöku skaðabótalaga, þ.e. 1. júlí 1993. Þá skal fjárhæðin hækka eða lækka þannig að hún standi á heilu eða hálfu þúsundi. Fjárhæðin kr. 4.358.500 er því þannig fundin, kr. 3.000.000 x 4768/3282 = 4.358.318 sem verður 4.358.500.

Í 2. mgr. er kveðið svo á að lækka skuli bætur eftir reglum 9. gr. ef framfærandi var orðinn 26 ára. Regla þessi tekur einnig til bóta sem ákveðnar eru 3.000.000 kr. eftir 2. málsl. 1. mgr. Ákvæði 9. gr. hafa því áhrif á fjárhæð dánarbóta sem ákveðnar eru eftir 13. gr.¹⁹

Ef t.d. tjónþoli var 45 ára á slysdegi og ákveða átti bætur á grundvelli lámarksfjárhæðarinnar, lækkaði sú fjárhæð um 20%.²⁰ Ef tjónþoli var yngri en 26 ára á slysdegi lækkuðu bæturnar hinsvegar ekki.

Þegar 2. mgr. 13. gr. var felld brott með lagabreytingunni 1999 var ekki gerð önnur breyting á 13. gr. Í greinargerð sagði það eitt að ákvæði 2. mgr. 13. gr. ætti ekki lengur við þar sem aldursleiðrétting bóta samkvæmt frumvarpinu sé gerð með öðrum hætti. Þessu olli að 9. gr. skaðabótalaga frá 1993 var einnig felld brott með lögum nr. 37/1999 og aldursleiðréttingin var reiknuð inn í margföldunarstuðul samkvæmt 6. gr. laganna. Það kemur hinvegar hvergi fram að ætlunin hafi verið að breyta reglunni um lámarksbætur með þeim hætti að jafnvel þó tjónþoli væri t.d. 45 ára ættu bæturnar ekki að vera lægri en kr. 3.000.000. Þó ástæða sé til að ætla að hér hafi orðið mistök við lagasetninguna hafa þau ekki verið leiðrétt og sú venja skapast við uppgjör bóta samkvæmt 13. gr. gildandi skaðabótalaga að miða við það sem meginreglu að bætur verði ekki lægri en kr. 3.000.000 án tillits til aldurs tjónþola.

Niðurstöður útreikninga er að finna í eftirfarandi þremur töflum.²¹

Tafla 1. Árslaun kr. 1.780.800

Aldur	1996	1999
20	4.091.408	4.091.408
30	3.886.838	4.091.408
40	3.477.696	4.091.408
50	2.863.986	4.091.408
60	1.636.563	4.091.408

¹⁹ Alþingistíðindi 116. löggjafarþing 1992-1993, þingskjal nr. 596-326 mál.

²⁰ Alþingistíðindi 116. löggjafarþing 1992-1993, þingskjal nr. 596-326 mál., Fylgiskjal I, dæmi 6.

²¹ Sjá nánar útreikninga í fylgiskjali nr. 1.

Tafla 2. Árslaun kr. 3.239.245

Aldur	1996	1999
20	5.049.128	9.773.997
30	4.563.241	5.149.327
40	3.591.467	4.091.408
50	2.863.986	4.091.408
60	1.636.563	4.091.408

Tafla 3. Árslaun kr. 4.770.000

Aldur	1996	1999
20	9.641.393	17.843.525
30	8.925.893	11.033.396
40	7.494.893	7.833.680
50	5.348.393	4.091.408
60	1.636.563	4.091.408

Dómur Hæstaréttar í máli nr. 283/2003 og framagreindir útreikningar svara ekki þeirri spurningu hvort, þegar á heildina er litið, lög nr. 37/1999 hafa leitt til lakari eða betri bótaréttar eftirlifandi maka eða sambúðarmaka en áður var. Svar við þeirri spurningu kallar á ítarlegri rannsókn en að framan greinir og verður því ekkert fullyrt í þeim efnum í þessari grein. Í því sambandi er rétt að hafa í huga að það er háð aðstæðum hverju sinni hver bótaréttur er frá almannatryggingum eða lífeyrissjóði. Því verður ekki komist að heildarniðurstöðu útfrá forsendum eins dóms. Hinsvegar verður ekki hjá því komist að draga þá ályktun að heppilegra hefði verið fyrir allsherjarnefnd að láta sér duga að vísa til sanngirnissjónarmiða telji nefndin þau duga til breytinganna. Ef hinsvegar sanngirnissjónarmiðin hafa beina skírskotun til fullyrðingar í greinargerð um verri réttarstöðu eftirlifandi maka í kjölfar breytinga á skaðabótalögum 1999 þá verður að setja spurningarmerki við það hversu rökrétt tillagan er.

Þegar tillaga allsherjarnefndar er rædd er rétt að hafa eftirfarandi í huga. Það má vissulega fallast á að sú aðferðarfræði 13. gr. skaðabótalaga að nánast vekja hinn látna til lífs á ný til að reikna út bótastöðu hans sem 100% öryrkja skv. 5. gr. laganna horfi nokkuð einkennilega við. Þó svo að þessi aðferðarfræði hafi í sjálfu sér gilt fyrir breytingu á skaðabótalögum 1999, þ.e. gagnvart bótarétti úr slysatryggingu launþega, þá gerðu breytingarnar frá 1999 regluna mun sýnilegri vegna viðbótar frádráttarliða í 4. mgr. 5.

gr. laganna. Þannig er samkvæmt gildandi rétti miklu púðri varið í að reikna út bótarétt sem hefði orðið en verður aldrei, til þess eins að reikna út bótafjárhæð sem í sjálfu sér tekur ekki mið af því að meta heildartjón eftirlifandi maka. Það er ástæða til að benda sérstaklega á að ólíkt því sem gildir um útreikning á tjóni fyrir varanlega örorku skv. 5. gr. skaðabótalaga felur útreikningur bóta samkvæmt 13. gr. ekki í sér mat á heildartjóni maka heldur er hér á ferð stöðluð bótaregla. Þannig væri rangt að miða við að heildartjón eftirlifandi maka nemi 30% af þeim bótum sem hinn látni hefði átt rétt á fyrir 100% örorku án frádráttar. Útreikningsaðferðir skaðabótalaga gefa ekki ástæðu til að ætla að sú fjárhæð samsvari heildartjóni eftirlifandi maka. Séð í því ljósi er gildandi 13. gr. skaðabótalaga órökrétt, þ.e. það liggja ekki gild lögfræðileg rök að baki þeirri flóknu aðferðarfræði sem boðuð er í 13. gr.

Niðurstaða:

Ef hækka á bætur til eftirlifandi maka eða sambúðarmaka frá því sem var fyrir og eftir breytingu á skaðabótalögum 1999 þá nær frumvarp allsherjarnefndar þeim tilgangi. Ef hinsvegar ætlunin er að taka úr sambandi tengingu milli bóta til eftirlifandi maka og ímyndaðs bótaréttar hins látna, þ.e. bótaréttar sem aldrei verður virkur, en tryggja jafnframt óbreytta eða betri bótastöðu en var fyrir breytinguna 1999 gæti frumvarpið staðið þó hugsanlega með þeirri breytingu að í stað þess að miða við 30% af bótafjárhæð skv. 5. gr., án frádráttar, væri miðað við e-ð lægri prósentu. Hvaða prósentu ætti að miða við væri verkefni fyrir tryggingastærðfræðilega úttekt á gildandi rétti.²²

---

²² Líklega væri þó rétt að gera ráð fyrir frádrætti vegna bótaréttar úr slysatryggingu launþega ef um skaðabótakröfu væri að ræða á hendur vinnuveitanda þeim sem slysatrygginguna keypti.

Heimildaskrá:

Fræðirit og greinar:

- Björn L. Bergsson (2003). Björn L. Bergsson, *Almannatryggingar tryggingafélaganna*, Morgunblaðið 24. september 2003, bls. 25.
- Björn. L. Bergsson, Karl Axelsson og Vilhjálmur H. Vilhjálmsson (2005). Björn. L. Bergsson, Karl Axelsson og Vilhjálmur H. Vilhjálmsson, *Geta skal þess sem vel er gert*, Morgunblaðið 12. apríl 2005 bls. 29.
- Guðmundur Sigurðsson (2004) Guðmundur Sigurðsson, *Tengsl skaðabótaréttar og bótaréttar frá almannatryggingum*, Lögmannablaðið 1. tbl. 2004, bls. 33-35.

Alþingistíðindi:

- Alþingistíðindi 116. löggjafarþing 1992-93, þingskjal 596-326. mál.
Alþingistíðindi 120. löggjafarþing, 1995-1996, þingskjal 703-399. mál.
Alþingistíðindi 123. löggjafarþing 1998-1999, þingskjal nr. 199-183 mál.
Alþingistíðindi 131. löggjafarþing 2004-2005, þingskjal 1037 - 681. mál.

Dómar:

- H frá 26. september 2002, mál nr. 127/2002
H frá 22. maí 2003, mál nr. 514/2002
H frá 18. september 2003, mál nr. 520/2002
H frá 27. nóvember 2003, mál nr. 223/2003
H frá 29. janúar 2004, mál nr. 283/2003.
H frá 17. febrúar 2005, mál nr. 357/2004

Fylgiskjal nr. 1. Útreikningar

Ef skaðabótalögin eins og þeim var breytt með lögum nr. 42/1996 hefðu gilt um tjónið

Árslaun kr. 1.780.800

20 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (1.780.000 x 10 x 100%)	kr.	17.800.000
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	<u>-15.562.024</u>
Samtals	kr.	2.237.976
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	671.393
Bætur eru því kr. 4.091.408 sbr. 2. mli. 13. gr. skaðabótalaga		

30 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (1.780.000 x 10 x 100%)	kr.	17.800.000
Til frádráttar:		
Lækkun samkvæmt 9. gr. skaðabótalaga (5%)	kr.	-890.000
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	<u>-15.562.024</u>
Samtals	kr.	1.347.976
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	404.393
Bætur eru því kr. 3.886.838 , sbr. 2. mli. 1. mgr. og 2. mgr. 13. gr. skaðabótalaga, þ.e. 4.091.408 -5% = 3.886.838		

40 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (1.780.000 x 10 x 100%)	kr.	17.800.000
Til frádráttar:		
Lækkun samkvæmt 9. gr. skaðabótalaga (15%)	kr.	-2.670.000
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	<u>-15.562.024</u>
Samtals	kr.	0
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	0
Bætur eru því kr. 3.477.696 , sbr. 2. mli. 1. mgr. og 2. mgr. 13. gr. skaðabótalaga, þ.e. 4.091.408 -15% = 3.477.696		

50 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (1.780.000 x 10 x 100%)	kr.	17.800.000
Til frádráttar:		
Lækkun samkvæmt 9. gr. skaðabótalaga (30%)	kr.	-5.340.000
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	<u>kr.</u>	<u>-15.562.024</u>
Samtals	kr.	0
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	0
Bætur eru því kr. 2.863.986 , sbr. 2. ml. 1. mgr. og 2. mgr. 13. gr. skaðabótalaga, þ.e. 4.091.408 -30% = 2.863.986		

60 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (1.780.000 x 10 x 100%)	kr.	17.800.000
Til frádráttar:		
Lækkun samkvæmt 9. gr. skaðabótalaga (60%)	kr.	-10.680.000
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	<u>kr.</u>	<u>-15.562.024</u>
Samtals	kr.	0
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	0
Bætur eru því kr. 1.636.563 , sbr. 2. ml. 1. mgr. og 2. mgr. 13. gr. skaðabótalaga, þ.e. 4.091.408 -60% = 1.636.563		

Árslaun kr. 3.239.245**20 ára**

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (3.239.245 x 10 x 100%)	kr.	32.392.450
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	<u>kr.</u>	<u>-15.562.024</u>
Samtals	kr.	16.830.426
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	5.049.128

30 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (3.239.245 x 10 x 100%)	kr.	32.392.450
Til frádráttar:		
Lækkun samkvæmt 9. gr. skaðabótalaga (5%)	kr.	-1.619.623
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	<u>kr.</u>	<u>-15.562.024</u>
Samtals	kr.	15.210.803
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	4.563.241

40 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (3.239.245 x 10 x 100%)	kr.	32.392.450
Til frádráttar:		
Lækkun samkvæmt 9. gr. skaðabótalaga (15%)	kr.	-4.858.868
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	<u>kr.</u>	<u>-15.562.024</u>
Samtals	kr.	11.971.558
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	3.591.467

50 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (3.239.245 x 10 x 100%)	kr.	32.392.450
Til frádráttar:		
Lækkun samkvæmt 9. gr. skaðabótalaga (30%)	kr.	-9.717.735
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	<u>kr.</u>	<u>-15.562.024</u>
Samtals	kr.	7.112.691
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	2.133.807
Bætur eru því <u>kr. 2.863.986</u> , sbr. 2. ml. 1. mgr. og 2. mgr. 13. gr. skaðabótalaga, þ.e. 4.091.408 -30% = 2.863.986		

60 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (3.239.245 x 10 x 100%)	kr.	32.392.450
Til frádráttar:		
Lækkun samkvæmt 9. gr. skaðabótalaga (60%)	kr.	-19.435.470
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	<u>kr.</u>	<u>-15.562.024</u>
Samtals	kr.	0
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	0
Bætur eru því <u>kr. 1.636.563</u> , sbr. 2. ml. 1. mgr. og 2. mgr. 13. gr. skaðabótalaga, þ.e. 4.091.408 -60% = 1.636.563		

Árslaun kr. 4.770.000**20 ára**

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (4.770.000 x 10 x 100%)	kr.	47.700.000
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	<u>kr.</u>	<u>-15.562.024</u>
Samtals	kr.	32.137.976
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	9.641.393

30 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (4.770.000 x 10 x 100%)	kr.	47.700.000
Til frádráttar:		
Lækkun samkvæmt 9. gr. skaðabótalaga (5%)	kr.	-2.385.000
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	<u>kr.</u>	<u>-15.562.024</u>
Samtals	kr.	29.752.976
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	8.925.893

40 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (4.770.000 x 10 x 100%)	kr.	47.700.000
Til frádráttar:		
Lækkun samkvæmt 9. gr. skaðabótalaga (15%)	kr.	-7.155.000
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	<u>kr.</u>	<u>-15.562.024</u>
Samtals	kr.	24.982.976
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	7.494.893

50 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (4.770.000 x 10 x 100%)	kr.	47.700.000
Til frádráttar:		
Lækkun samkvæmt 9. gr. skaðabótalaga (30%)	kr.	-14.310.000
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	<u>kr.</u>	<u>-15.562.024</u>
Samtals	kr.	17.827.976
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	5.348.393

60 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (4.770.000 x 10 x 100%)	kr.	47.700.000
Til frádráttar:		
Lækkun samkvæmt 9. gr. skaðabótalaga (60%)	kr.	-28.620.000
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	<u>kr.</u>	<u>-15.562.024</u>
Samtals	kr.	3.517.976
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	1.055.393
Bætur eru því kr. 1.636.563 , sbr. 2. ml. 1. mgr. og 2. mgr. 13. gr. skaðabótalaga, þ.e. 4.091.408 -60% = 1.636.563		

**Tjónið reiknað samkvæmt skaðabótalögum eins
og þeim var breytt 1999. Lög nr. 37/1999 tóku
gildi 1. maí 1999**

Árslaun kr. 1.780.800

20 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (1.780.000 x 17,572 x 100%)	kr.	31.278.160
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	-15.562.024
Bætur frá almannatryggingum	kr.	-2.000.000
Greiðslur frá lífeyrissjóði	kr.	<u>-6.778.000</u>
Samtals	kr.	6.938.136
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	2.081.441
Bætur eru því kr. 4.091.408 sbr. 2. mál. 13. gr. skaðabótalaga		

30 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (1.780.000 x 12,813 x 100%)	kr.	22.867.714
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	-15.562.024
Bætur frá almannatryggingum	kr.	-2.000.000
Greiðslur frá lífeyrissjóði	kr.	<u>-6.778.000</u>
Samtals	kr.	0
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	0
Bætur eru því kr. 4.091.408 sbr. 2. mál. 13. gr. skaðabótalaga		

40 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (1.780.000 x 10,577 x 100%)	kr.	18.827.060
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	-15.562.024
Bætur frá almannatryggingum	kr.	-2.000.000
Greiðslur frá lífeyrissjóði	kr.	<u>-6.778.000</u>
Samtals	kr.	0
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	0
Bætur eru því kr. 4.091.408 sbr. 2. mál. 13. gr. skaðabótalaga		

50 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (1.780.000 x 7,834 x 100%)	kr.	19.944.520
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	-15.562.024
Bætur frá almannatryggingum	kr.	-2.000.000
Greiðslur frá lífeyrissjóði	kr.	<u>-6.778.000</u>
Samtals	kr.	0
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	0
Bætur eru því kr. 4.091.408 sbr. 2. ml. 13. gr. skaðabótalaga		

60 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (1.780.000 x 4,960 x 100%)	kr.	8.828.800
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	-15.562.024
Bætur frá almannatryggingum	kr.	-2.000.000
Greiðslur frá lífeyrissjóði	kr.	<u>-6.778.000</u>
Samtals	kr.	0
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	0
Bætur eru því kr. 4.091.408 sbr. 2. ml. 13. gr. skaðabótalaga		

Árslaun kr. 3.239.245**20 ára**

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (3.239.245 x 17,572 x 100%)	kr.	56.920.013
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	-15.562.024
Bætur frá almannatryggingum	kr.	-2.000.000
Greiðslur frá lífeyrissjóði	kr.	<u>-6.778.000</u>
Samtals	kr.	32.579.989
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	9.773.997

30 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (3.239.245 x 12,813 x 100%)	kr.	41.504.446
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	-15.562.024
Bætur frá almannatryggingum	kr.	-2.000.000
Greiðslur frá lífeyrissjóði	kr.	<u>-6.778.000</u>
Samtals	kr.	17.164.422
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	5.149.327

40 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (3.239.245 x 10,577 x 100%)	kr.	34.261.494
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	-15.562.024
Bætur frá almannatryggingum	kr.	-2.000.000
Greiðslur frá lífeyrissjóði	kr.	<u>-6.778.000</u>
Samtals	kr.	9.921.470
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	2.976.441
Bætur eru því kr. 4.091.408 sbr. 2. ml. 13. gr. skaðabótalaga		

50 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (3.239.245 x 7,834 x 100%)	kr.	25.376.245
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	-15.562.024
Bætur frá almannatryggingum	kr.	-2.000.000
Greiðslur frá lífeyrissjóði	kr.	<u>-6.778.000</u>
Samtals	kr.	1.036.221
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	310.866
Bætur eru því kr. 4.091.408 sbr. 2. ml. 13. gr. skaðabótalaga		

60 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (3.239.245 x 4,960 x 100%)	kr.	16.066.655
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	-15.562.024
Bætur frá almannatryggingum	kr.	-2.000.000
Greiðslur frá lífeyrissjóði	kr.	<u>-6.778.000</u>
Samtals	kr.	0
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	0
Bætur eru því kr. 4.091.408 sbr. 2. ml. 13. gr. skaðabótalaga		

Árslaun kr. 4.770.000**20 ára**

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (4.770.000 x 17,572 x 100%)	kr.	83.818.440
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	-15.562.024
Bætur frá almannatryggingum	kr.	-2.000.000
Greiðslur frá lífeyrissjóði	kr.	<u>-6.778.000</u>
Samtals	kr.	59.478.416
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	17.843.525

30 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (4.770.000 x 12,813 x 100%)	kr.	61.118.010
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	-15.562.024
Bætur frá almannatryggingum	kr.	-2.000.000
Greiðslur frá lífeyrissjóði	kr.	<u>-6.778.000</u>
Samtals	kr.	36.777.986
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	11.033.396

40 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (4.770.000 x 10,577 x 100%)	kr.	50.452.290
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	-15.562.024
Bætur frá almannatryggingum	kr.	-2.000.000
Greiðslur frá lífeyrissjóði	kr.	<u>-6.778.000</u>
Samtals	kr.	26.112.266
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	7.833.680

50 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (4.770.000 x 7,834 x 100%)	kr.	37.368.180
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	-15.562.024
Bætur frá almannatryggingum	kr.	-2.000.000
Greiðslur frá lífeyrissjóði	kr.	<u>-6.778.000</u>
Samtals	kr.	13.028.156
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	3.908.446
Bætur eru því kr. 4.091.408 sbr. 2. ml. 13. gr. skaðabótalaga		

60 ára

Heildartjón vegna 100% varanlegrar örorku (4.770.000 x 4,960 x 100%)	kr.	23.659.200
Til frádráttar:		
Örorkubætur úr slysatryggingu launþega	kr.	-15.562.024
Bætur frá almannatryggingum	kr.	-2.000.000
Greiðslur frá lífeyrissjóði	kr.	<u>-6.778.000</u>
Samtals	kr.	0
Bætur til maka samkvæmt 13. gr. (30%)	kr.	0
Bætur eru því kr. 4.091.408 sbr. 2. ml. 13. gr. skaðabótalaga		